

פרשת חיי שרה

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. פגישת יצחק ורבקה
- ד. אליעזר בבית רבקה
- ה. אברהם נושא את קטורה ופירוט ילדיהם
- ה. רבקה חוזרת עם אליעזר לארץ כנען
- ו. בקשת אברהם לקנות קבר מבני חת
- כ. פגישת אליעזר ורבקה
- ל. יצחק נושא את רבקה ומתנחם
- ע. אברהם משיב את אליעזר
- ק. מיתת אברהם וקבורתו
- ש. אברהם נותן את רכושו ליצחק
- ר. הליכת אליעזר לחרן ותפילתו
- ת. תולדות ישמעאל
- ת. אברהם קונה את השדה והמערה מעפרון

"-----"

שאלה לשולחן השבת

"ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור"

מבואר בפסוק שרבקה ייחסה את אביה, בתואל, בעיקר אחר אימו, מלכה, יותר מלאביו, נחור. וצריך לבאר מדוע.

וביותר, שהרי כשסיפר אליעזר את הדברים לפני משפחתה של רבקה, הפך ואמר להם: "ותאמר בת בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה".

ויש לבאר אף את פשר השינוי.

מטרת השאלה הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"הנה רבקה לפניך קח ולך... נקרא לנערה ונשאלה את פיה"

לכאורה לא מובן: מדוע חזרו בהם מדבריהם הראשונים שיכול לקחת את רבקה, ואמרו שרק אם רבקה תרצה אז תלך? אלא שבהתחלה ראו את כל הגמלים של אליעזר העמוסים במתנות יקרות, והניחו שהם מיועדים למשפחת הכלה ולכן הסכימו לשלחה בחפץ לב מתוך חמדנותם. אך לבסוף, כשראו שאת כל המתנות נתן לרבקה ואותם פטר בפירות ומגדנות, הקשיחו את ליבם. ובאמת, כבר בהתחלה רמז להם אליעזר בדבריו שאין בדעתו לתת להם מהמתנות, שהרי אמר: "ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת", שכידוע, ע"פ דברי רש"י בפרשת ויחי, הכוונה לחסד שנעשה ללא כוונת רווח, כמו חסד שעושים למת שאינו יכול כבר להחזיר טובה.

"ויברכו את רבקה"

הגמרא (כלה א.) כותבת: "ומניין לברכת חתנים מן התורה? שנאמר: 'ויברכו את רבקה'. ובכתובות (ז): כתוב: שברכת חתנים היא בעשרה ושדבר זה אנו למדים מבוועז שכתוב בו: 'ויקה עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה'. ויש לתמוה מנין היו לאליעזר עשרה אנשים לברכת החתנים? אלא, מוכח מכך שלקח אליעזר עמו עשרה גמלים מגמלי אדניו דהיינו שעל כל גמל היה איש אחד. (תוס') ומוסיף התפארת יהונתן שכתוב שהגמלים (מוליכי גמלים) רובם כשרים (קידושין פב.), ויצטרפו לברכה. (ויש לדון מדוע אליעזר עצמו, שהיה שליח לקידושין, לא הצטרף למנין זה).

"קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר ד'... ושמענו ועשינו"

"ושמה קטורה" כתב רש"י: קטורה. זו הגר, ונקראת קטורה על שם שנאים מעשיה כקטורת. ויש לבאר את דברי רש"י כאן שהייתה הגר נאה במעשיה כקטורת, הרי רש"י כתב על הגר בפרשת וירא: "ותלך ותתע - חזרה לגלולי בית אביה". הרי ששבה לדרכיה המקולקלים כשעזבה את ביתו של אברהם ויש לפרש את הדבר. ויש לומר: א. חייבים לומר ששבה בתשובה לאחר המעשה עם המלאך. (רבים) והחזרה בתשובה משולה לקטורת. ב. כלפי חוץ מעשיה היו נאים כקטורת, אבל בביתה אכן חזרה לגלולי בית אביה. (ע"פ זבחים סב:). ג. הרי שלמרות שחזרה לגלולי בית אביה ורק אחזה במדת הצניעות לבדה - עדיין ניתן לומר עליה שמעשיה נאים. ד. היא לא חטאה, אלא בנה, וכיון שלא מחתה בו תלו הדבר בה. ה. הלכה במדבר ועלו לה תענועים וספקות על הידוע לה מבית אברהם, אך הצליחה להתגבר על הנסיון. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

"לא אוכל עד אם דיברתי... בדברי תורה!"

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. המחיר בו קנה אברהם את מערת המכפלה
- ב. משקל גזם הזהב שקיבלה רבקה
- ג. ממנו נפלה רבקה
- ד. אחד מבני ישמעאל
- ה. כינויו של אליעזר בפרשה
- ו. "____ יצחק אחרי אמו"
- ז. "ואברהם ____ בא בימים"
- ח. העם ממנו קנה אברהם את מערת המכפלה
- ט. השי"ת בירך את אברהם ב-"שיבה ____"
- י. הם קברו את אברהם
- כ. משם אברהם לא רצה לקחת אשה ליצחק
- ל. אח של רבקה
- מ. מזון לגמלים
- נ. בני חת אמרו לאברהם שהוא ____ בתוכם
- ס. אברהם שילם לעפרון בכסף עובר ל____
- ע. באר המים נקרא גם "____ המים"
- פ. לבניהן נתן אברהם מתנות
- צ. שם אביו של עפרון, שדרש מאברהם הון
- ק. שמה הנוסף של הגר (לפי רש"י)
- ר. משפחת רבקה ברכוה: "אחותנו את היי לאלפי ____"
- ש. משם גמלים שותים
- ת. מזון לגמלים

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. שניים מבניו של ישמעאל
- ב. אליעזר נתן לרבקה תכשיטי - ____
- ג. שמה של סוכנת דוד (מן ההפטרס)
- ד. הכלי בו ממלאים מים מן הבאר
- ה. כינוי נוסף לשבועה, ואף לסוג של קללה
- ו. אליעזר רחץ בבית בתואל את ____
- ז. התכשיטים שנתן אליעזר היו _ לקורות בניה
- ח. יצחק יצא לשדה כדי -
- ט. "ואפנה... או על שמאל" - בנותיו של מי? (רש"י)
- י. יצחק ישב בבאר ____
- ך. "ארבע מאות שקל כסף ביני ____ מה היא"
- ל. מילה נרדפת ל-'ותסיים'
- ם. התכשיטים שאליעזר נתן לרבקה
- ן. שם נמצאת מערת המכפלה
- ס. "ותקח הצעיף ____"
- ע. שם נוסף לחברון: 'קריית ____'
- ף. רבקה התעטפה בו בראותה את יצחק
- ץ. כשאליעזר ראה את רבקה: הוא ____ לקראתה
- ק. אחד מבני קטורה
- ר. אברהם אמר לבני חת שהוא ____ עימם
- ש. "____ זרעך את שער אויביו"
- ת. אליעזר נתן למשפחת רבקה

כתרגומו

כל פרשה נקראת על שם פרשה אחת או שתי פרשות.

"מחיר" (כד, כא) = "שתיק". הפועל העברי 'לשתוק' המתאר אי דיבור. (מופיע אף בתנ"ך: [כגון: "וישתוק הים"] אך במשמעות של לרגוע)

מן המדרש

אבא שאול אומר, אם כיון אדם את דעתו בתפילה, יהא מובטח שתפילתו נשמעת, שנאמר: "תכין לבם תקשיב אזנך". ואין לך אדם שכיון ליבו ודעתו לתפילה כאברהם אבינו, שאמר לפני הקב"ה: "חללה לך מעשת כדבר הזה". כיון שראה הקב"ה שהיה מבקש זכות שלא להחריב את העולם, התחיל משבחו ואמר לו: "יפית מבני אדם" וגו'. אמר לו: "אי זה היופי שלי? אני ובני נכנסים לעיר ואין בני אדם מכירים בין האב לבן". מפני שהיה אדם חי מאה ומאתים שנה ולא היה מזקין. אמר אברהם: "רבש"ע, צריך אתה להפריש בין האב לבן ובין נער לזקן, שיתכבד הזקן בנער". אמר לו הקב"ה: "חייך, ממך אני מתחיל". הלך ולך באותו הלילה ועמד בבוקר. כיון שעמד, ראה שהלבין שיער ראשו וזקנו. אמר לפניו: "רבש"ע, עשיתני דוגמא". אמר לו: "עטרת תפארת שיבה", "והדר זקנים שיבה". לכך נאמר: "ואברהם זקן". "ואברהם זקן". אמר רבי יהושע בר נחמני, מפני ארבעה דברים הזקנה קופצת על אדם: מפני היראה ומפני כעס בנים ומפני אישה רעה ומפני המלחמות. מפני היראה, למדנו מדוד, שכתוב: "ולא יכל דויד ללכת לפניו לדרוש אלקים כי נבעת מפני חרב מלאך ד'". מה כתוב אחריו? "ודוד זקן". מפני כעס בנים, למדנו מעלי, שכתוב: "ועלי זקן מאד ושמע את כל אשר יעשו בניו לכל ישראל". מפני המלחמות, למדנו מיהושע, שלאחר שעשה מלחמות עם שלושים ואחד מלכים, מה כתוב בו: "ויהושע זקן בא בימים". ומפני אישה רעה, שכתוב: "ויהי לעת זקנת שלמה, נשיו הטו את לבבו אחרי אלהים אחרים". אבל אברהם, אשתו מכבדת אותו וקוראת לו אדני, שנאמר: "ואדני זקן". ועליה נאמר: "אשת חיל עטרת בעלה", לפיכך כתוב בה, "וד' ברך את אברהם בכל". (ע"פ מדרש תנחומא)

מילה בפרשה

אח של צידון,
כשבא לידו עוון,
אז יפחד וילפת,
מאות ולא ממופת.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 2 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תפרסם אי"ה בגיליון הבא

ושפני טמוני חול

איך יתכן שאדם יכנס לבית הכנסת וישמע שליח ציבור אומר 'ברכו' ולא יענה אחריו למרות שמותר לו לדבר? * * * *

"נבהל להון איש רע עין, זה עפרון, שהכניס עין רע בממונו של צדיק" (מדרש רבה)

בעל הטורים כותב ש'עפרן' בגימטריא 400 כנגד 'רע עין'. כמו כן מובא שהביא עשו עמו להילחם ביעקב 400 איש שזה פעמיים 'רע עין' - 400 וגם 'איש' - להכניס בו עין הרע. המילה שמופיעה הרבה הכי פעמים בתורה היא המילה 'את' שמופיעה 2622 פעמים (במקום השני 'אשר' שמופיעה 1664 פעמים), ופירשו ברמז שהדבר הוא מפני ש'עין רע' שווה ל400 ואנחנו רוצים 'את' ששווה ל401 כדי לגבור על העין הרע.

שעשועי דאורייתא

"גם תבן גם מספוא רב"

היכן עוד בתנ"ך מסופר אודות תבן? (מלבד בנבואות)

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק שמתחיל ומסתיים באות א'.
2. את האות ה' המופיעה שלוש פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)
3. פסוק שלם שאונקלוס בתרגומו משאיר כמות שהוא.
4. שמונה שמות של פרשות מהתורה.
5. אות המופיעה פעמיים ברצף. (9 תשובות)
6. אחד מסימני ליל הסדר.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון"

2. "ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו במערת המכפלה אשר שדה עפרן בן צחר החתי אשר על פני ממרא"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: האם יכול צמח לגדול בתוך מעיו של האדם? - כן. הגמרא (שבת קיג): מספרת אודות אדם שאכל אדמה וצמח ונקלט הצמח במעיו וגדל עד שמת. **לסדר את הפרשה** - "ותער כדה אל השקת". **חידון א' ת'** - ארבע מאות שקל כסף, בקע, גמל, דומה, האיש העבד המשל בכל אשר לו, וינחם, זקן, חת, טובה, יצחק ישמעאל, כנען, לבן, מספוא, נשיא אלוקים, סוחר, עין, פילגשים, צוחר, קטורה, רבבה, שוקת, תבן. **חידון א' ת' הפוך** - משא תימא, זב, אבישג, כד, אלה, רגליו, רמז, לשוח, לוט, לחי רואי, ובינך, ותכל, נזם צמידים, חברון, ותתכס, ארבע, צעיף, וירץ, ישבק, גר, ויירש, מגדנות. **שעשועי דאורייתא** - בפרשת שמות שלא נתנו לבני תבן, וכשהאיש התארח אצל הזקן בגבעה בבנימין, ובפרנסת סוסי שלמה ע"י הנצבים. 1. "אני טרם אכלה לדבר אל לבי והנה רבקה יצאת וכדה על שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר אליה השקיני נא". 2. "הלזה ההלך". 3. "ומשמע ודומה ומשא". 4. וירא, תולדות, ויצא, וישב, שמות, אחרי מות, כי תבוא, וילך. 5. רבבה, ההצליח, והיית, בתוככם, ללין, ממרא, יתננה, לשתת, חדד. 6. "ברך". **מילה בפרשה וירא** - כלהקלה. "נוחה היא לעשיה" - קלה, "נוחה היא לנשיאה" - קלה (במשקל), "לבסוף היא נישאה" - כלה (ואף 'בסוף' - כן[ל]ה), "ונידונה להפוך לצינה" - שממה, כלה, לכלות: "הכצעתה הבאה אלי עשו - כלה". **טמונות בפרשה** - 1. עיפרון - "עפרון בן צוחר" (כגח), 2. "ודומה ומשא" (כה, יד), 3. שוא - "ויקשן ילד את שבא" (כהג), 4. "וניקית משבועתי" (כדח), 5. מתנות אליעזר לרבקה ומשפחתה (כדג), ואברהם לבני הפלגשים (כהו), ואף יצחק תיקן תפילת מנחה (מתנה), 6. "ארם נהרים" - "בין שתי נהרות יושבת" (רש"י כד, י), 7. כף קטנה במילה - "ולבכתה" (כגב), 8. ישיבת "חברון" (כגב), 9. "ואפנה על ימין או על שמאל" (כד, מט), 10. "וד' ברך את אברהם בכל" (כהא), "יא" שהייתה זו אבן טובה (ב"ב טז); 11. מחדד-מ= "חדד" (כה, טו), 12. "מדבר אל ליבי" (כד, מה), 13. "ובטירותם" (כה, טז), 14. גמל זומם - "מגמלי אדוני" (רש"י כד, י), 15. "ארבע מדות שקל" (כג, טו), 16. אחא+אמא+תלוש+מה+עני = "אך אם אתה לו שמעני" (כג, יג) **טמונות בהפטר** - 1. "בת שבע" (יא), 2. "וחמשים איש רצים לפניו" (ה), 3. "אבן הזוחלת" (ט), 4. "רכב ופרשים" (ה) **שאלה לשלחן השבת בראשית** - שאלנו: כתוב במשנה: (אבות פ"ה מ"ו): 'עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ וכו'. ויש לבאר אם כן, והרי אנו נוטקים להלכה כי זמן בין השמשות הינו ספק יום ספק לילה, והדבר תמוה שהרי אם הקב"ה עשה מלאכה בזמן זה הרי שלא היה זה לילה עדיין שהרי שבת הוא מכל מלאכתו בשבת? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. זמן שבאמת יש בו גם יום וגם לילה. 2. כלפי שמיא גליא שהיה זה יום, אך מדובר בזמן שלעינינו מוגדר כבין השמשות. 3. לא ברא על ידי דיבור אלא על ידי מחשבה. 4. לא ברא בריאה גמורה אלא הוסיף חוקים לטבע לאפשרות לבריאה זו בעתיד. 5. כל הדברים שנבראו בבין השמשות שהוא זמן של ספק היו אף הם נבראים בספק ותלויים בקבלת התורה ע"י ישראל.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

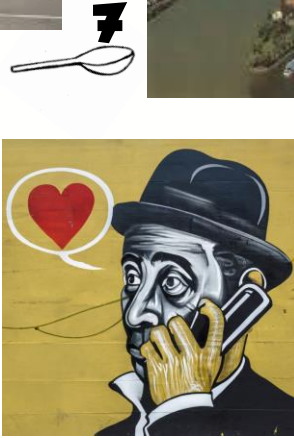
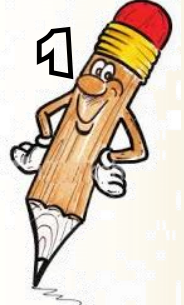
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

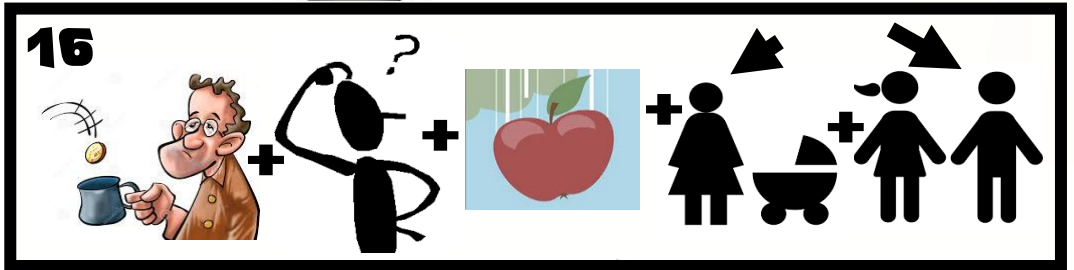
טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

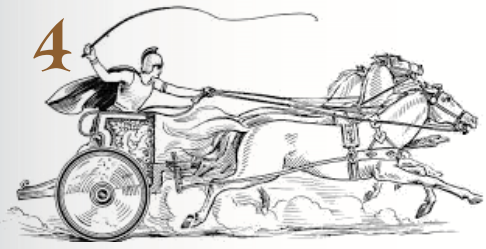
15 מחשבה טובה
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
 "ויגמל" (כאח)

הפטרת חיי שרה "והמלך דוד זקן" (מלכים א' א' - לא')

טמונות בהפטרה

כל הזכויות שמורות לאורן בין.